

Warszawa, 15 lutego 2021 r.

W ciągu 30 lat eksport Grupy Wyszehradzkiej wzrósł 19-krotnie

Grupa Wyszehradzka powstała 15 lutego 1991 r. W latach 1991-2019 jej PKB wzrósł o 155 proc. Wartość eksportu towarów wzrosła między 1995 a 2019 r. ponad 19-krotnie, importu 16-krotnie, a inwestycje w środki trwałe rosły 3-krotnie szybciej niż w krajach UE-15. Jednocześnie, w 2019 r. PKB na mieszkańca stanowił blisko 72 proc. poziomu państw „starej UE”. Obecnie region jest szóstą siłą gospodarczą i trzecim rynkiem konsumenckim w Europie – wynika z przygotowanego przez Polski Instytut Ekonomiczny raportu „Grupa Wyszehradzka – 30 lat transformacji, integracji i rozwoju”.

Ostatnie trzy dekady to okres znaczących przemian w państwach Grupy Wyszehradzkiej. Atrakcyjność inwestycyjna regionu pozwoliła na włączenie się gospodarek V4 w globalne łańcuchy wartości. Szczególnie silna stała się więź handlowa i gospodarcza z Niemcami – dziś wolumen eksportu i importu między V4 a Niemcami stanowi 1,5-krotność wymiany niemiecko-chińskiej. Sukcesem jest także niska, nawet w porównaniu do krajów zachodnich UE, stopa bezrobocia. Jednocześnie, region wciąż musi nadrabiać dystans rozwojowy dzielący go od najlepiej rozwiniętych krajów UE. Ponadto, problemem jest starzenie się społeczeństw, spadek ludności oraz niewielki napływ migrantów.

Akcesja do UE zbliżyła V4 do najbogatszych

W 2019 r. wartość PKB (w cenach bieżących) krajów V4 wyniosła 996 mld EUR, wzrastając o 155 proc. wobec 1991 r. Na tle krajów regionu dynamiką wzrostu wyróżniała się Polska, której gospodarka urosła ponad trzykrotnie. Wyraźnie zwiększyło się znaczenie państw V4 w gospodarce UE – z 4,6 proc. w 2004 r. do 6,2 proc. w 2019 r. Wśród kluczowych czynników wspierających proces konwergencji był popyt zagraniczny obejmujący przede wszystkim produkty wytwarzane w umiędzynarodowionych gałęziach przemysłu przetwórczego, głównie w branży motoryzacyjnej i maszynowej. O ile w latach 90. XX w. proces konwergencji był powolny, to zmniejszanie luki dochodowej przyspieszyło po akcesji państw V4 do UE w 2004 r.

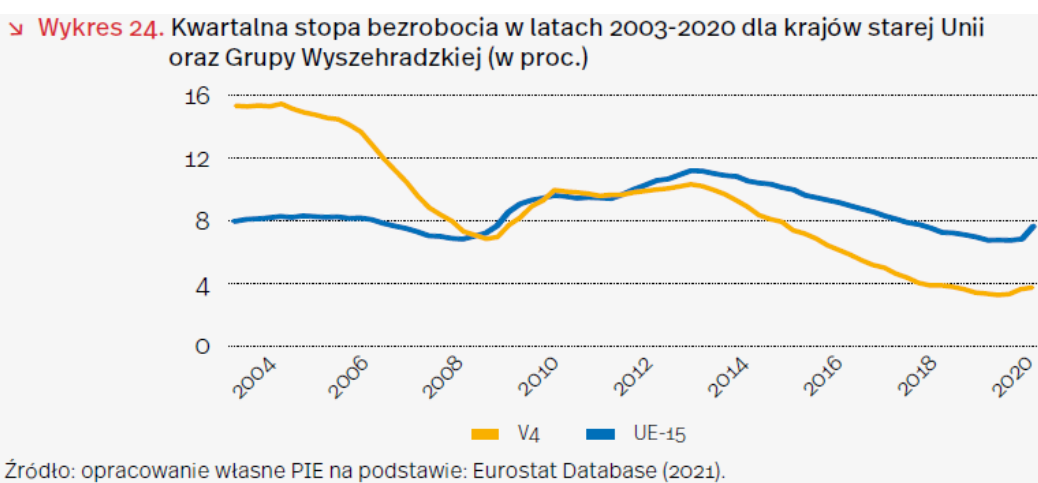
Jeszcze w 2000 r. wartość PKB per capita krajów Grupy mierzona parytetem siły nabywczej wynosiła 45 proc. średniego poziomu dla UE-15, ale już w 2019 r. wskaźnik wzrósł do 72 proc. Najbliżej tego poziomu są Czechy, które w 2019 r. osiągnęły PKB na mieszkańca odpowiadający 92 proc. średniej dla państw UE-28. Ważnym elementem podnoszenia konkurencyjności gospodarek oraz poprawy jakości życia w krajach V4 były fundusze unijne. W latach 2004-2019 z budżetu UE, głównie w ramach wspólnej polityki rolnej oraz polityki spójności, do Polski, Czech, Węgier i Słowacji trafiło niemal 328 mld EUR. Najwięcej (55,2 proc.), trafiło do Polski.

Kraje Grupy Wyszehradzkiej dokonały ogromnego postępu na przestrzeni ostatnich trzech dekad. Na płaszczyźnie politycznej kluczowa była integracja z Zachodem dzięki dołączeniu do NATO i UE. Do czynników wpływających na podniesienie pozycji gospodarczej V4 oprócz

funduszy unijnych należy zaliczyć przede wszystkim napływ ogromnych środków inwestycyjnych w postaci zagranicznego kapitału prywatnego. Skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych zwiększyła się aż 118-krotnie, z 5 mld USD w 1991 r. do 565 mld USD w 2019 r. Grupa Wyszehradzka ma szansę na utrzymanie dotychczasowych trendów zmniejszania luki dochodowej. Wyzwaniem pozostaje niwelowanie różnic w zakresie innowacyjności: Czechy zmniejszyły lukę w wydatkach na badania i rozwój między 2000 a 2019 rokiem z 0,7 pkt. proc. do 0,26 pkt. proc., a Polska z 1,17 pkt. proc. do 0,88 pkt. proc. Wciąż też znacznie mniejszy odsetek publikacji naukowych trafia do czasopism o najwyższych wskaźnikach cytowalności - powiedział Marek Wąsiński, kierownik zespołu handlu zagranicznego w Polskim Instytucie Ekonomicznym.

Rynek pracy odporny na wstrząsy, ale trendy demograficzne tworzą ryzyko rozwojowe

Jeszcze w latach 2003-2004 stopa bezrobocia w krajach V4 była prawie dwukrotnie wyższa niż w państwach „starej Unii” (15,4 proc. wobec 8 proc.). Jednak w dłuższej perspektywie i w następstwie światowego kryzysu finansowego z lat 2008-2010, to rynki pracy krajów UE-15 mocniej ucierpiały. Trwały punkt przełamania miał miejsce w 2012 r., od tego czasu stopa bezrobocia w państwach Grupy Wyszehradzkiej utrzymuje się na niższym poziomie niż w UE-15.

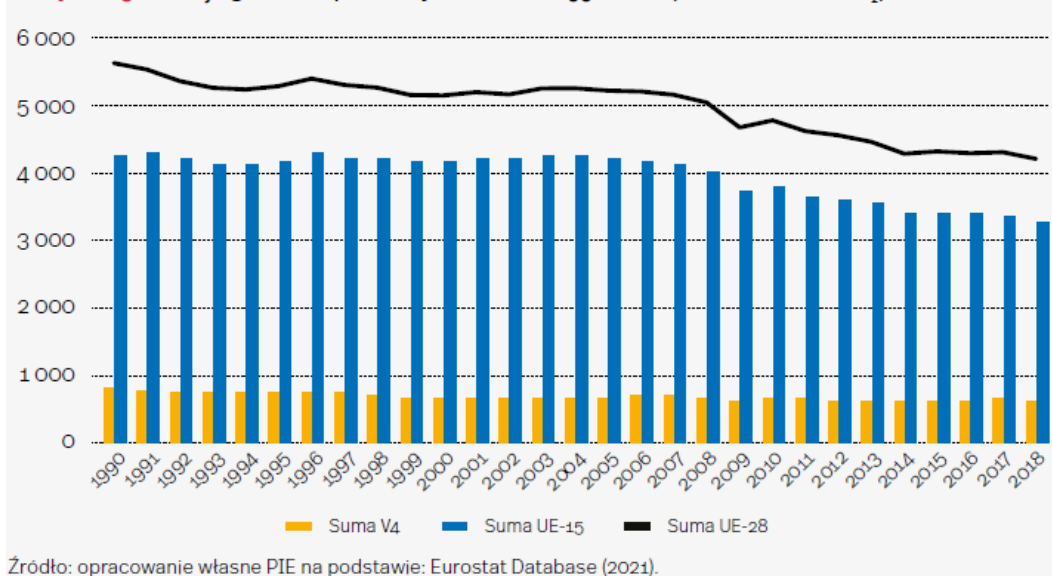
Jednocześnie, na przestrzeni ostatnich 30 lat populacja krajów V4 spadła o 1 proc., podczas gdy w krajach UE wzrosła o 12 proc. Duży odpływ młodych i dobrze wykształconych obywateli państw V4 w pierwszych latach po akcesji do UE pogorszył prognozy demograficzne regionu. Trendy migracyjne zbiegły się w czasie z przemianami społeczno-kulturowymi, czego skutkiem był m.in. ujemny przyrost naturalny.

Transformacja gospodarcza V4 korzystna dla klimatu

Radykalna zmiana modelu gospodarczego w państwach Grupy Wyszehradzkiej pociągnęła za sobą znaczne koszty społeczne, na czele z bezrobociem strukturalnym wynikającym

z zamykania nierentownych branż przemysłu. Jednak oprócz negatywnych skutków społecznych, na przestrzeni ostatnich 30 lat udało się doprowadzić do znaczącego obniżenia (o 23 proc.) emisji gazów cieplarnianych. Stało się tak głównie dzięki modernizacji i urynkowieniu przemysłu oraz sektora energetycznego, a także wzrostowi znaczenia sektora usług.

Wykres 31. Emisje gazów cieplarnianych w latach 1990-2018 (w mln ton ekw. CO₂)

***

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego. w Polsce. Instytut wykonuje analizy i ekspertyzy na potrzeby realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzuje polskie badania naukowe w zakresie nauk ekonomicznych i społecznych w kraju i za granicą.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl